

ἡ Ὑπομισθίων, συνίσταται ἐν μερικῶν προσώπων πάντων τῶν βαθμῶν, καὶ πασῶν τῶν ἐργατικῶν ἀλάσεων.

Οἱ Ἡμερομισθιοὶ συνισῶσι τινὰ καιρὴν κλάσιν, ὑπουργοῦσαν πάσας τὰς λοιπὰς ἀλάσεις. Οὗτοι ποτε μὲν ἐργάζονται κατὰ τοὺς ἀγροὺς· ποτὶ δὲ εἰς τὰ τεχνουργεῖα, καὶ ἐνίοτε εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἀποθήκας, καὶ χρειάζονται μόνον σωματικὴν δύναμιν, χωρὶς τινος προὔπαρχούσας γνώσεως καὶ δεξιότητος. Πρὸς τούτοις καὶ οἱ Ὀικεῖται, ἢ οἰκιακοὶ ὑπηρεταί, εἶνα· μία τις κλάσις πολυἀριθμὸς μεταξὺ τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν.

Αἱ ἀναρίθμητοι καὶ πολυειδέεις σχέσεις, καθ' ἃς πάντα ταῦτα τὰ διάφορα ἐπιτηδεύματα, καὶ οἱ τρόποι τοῦ βίου εἶναι πρὸς ἀλληλα συμπεπλεγμένα καὶ ἀλληλένδετα, προξενοῦσιν εἰς ἓν ἔθνος ζωηρότητα καὶ εἰρήσιν, καὶ συμπλησιάζουσι τὰ ἀπέχοντα αὐτοῦ μέλη, καὶ σχηματίζουσιν αὐτὰ ὡς ἓν τι ὅλον. Ὁ εἰς τροχὸς ταύτης τῆς θαυμασίας μηχανῆς εἶναι τὸ ἐμπόριον καὶ τὰ χρήματα.

§. 8.

Περὶ Ἐμπορίου.

Αἱ πολυειδέεις τέχναι, καὶ τὰ πολυειδῆ προϊόντα τῶν διαφόρων τόπων καὶ κλιμάτων, καὶ προσέτι ἡ ποικιλία τῶν ἀληθῶν καὶ ἐπινοημένων χρειῶν, ἐγένησαν τὸ ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον κρίνεται ἀξέκλονον· διότι μόνον αὐτὸ κινεῖ τὴν ἀμοιβαίαν ἀνταλλαγὴν, καὶ τὴν συγκοινωνίαν πάντων τῶν μερῶν τῆς γῆς, καὶ ἐνὸς τόπου τὴν καλλιέργειαν καὶ τὸν πολιτισμόν.

Τὸ Ἐμπορεύεσθαι, ἢ Πραγματεύεσθαι, σημαίνει τὸ ν' ἀγοράζῃ τις προϊόντα τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης, καὶ πάλιν νὰ τὰ πωλῇ ἐπὶ σκοπῷ κέρθους. Τὸ δὲ ν' ἀγοράζῃ τις προϊόντα εἰς ἰδίαν αὐτοῦ χρῆσιν, ἢ νὰ πωλῇ τὰ ὑφ' ἑαυτοῦ ἐτοιμαζόμενα προϊόντα, διαφέρει πολὺ τοῦ ἐμπορίου. Ὄταν τὰ προϊόντα μεταχειρίζονται εἰς ἐμπόριον, τότε ὀνομάζονται Πραγματεῖαι. Ἄνταλλακτικὸν ἐμπόριον ὑπάρχει τὸ νὰ δίδῃ τις πραγματείας, καὶ ἀντ' αὐτῶν νὰ λαμβάνῃ ἄλλας. Τοῦτο εἶναι τὸ ἀρχαιότατον καὶ φυσικώτατον ἐμπόριον· ἡ χρῆσις ὅμως τῶν νομισμάτων τὸ ἐξήλειψεν ἐκ πάντων σχεδὸν τῶν πολιτισμικῶν ἔθνων· εἰς δὲ γίνεται ἐνίοτε κατὰ τὸ φαινόμενον, τιμῶνται πάλιν αἱ ἀνταλλασσόμεναι πραγματεῖαι διὰ νομισμάτων. Οἱ ἄγριοι ὅμως μεταχειρίζονται τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ ἐμπορίου· διότι θέν γινώσκουσι τὴν χρῆσιν τῶν νομισμάτων. Ἡ εἰς τὸ ἐμπόριον χρῆσις τῶν νομισμάτων, καὶ ἄλλαι τινὲς ὀφειρῆσεις καὶ λεπτομέρειαι περιέπλεξαν πολὺ τὸ ἐμπορικὸν ἰπάγγελμα, καὶ ἀποκατέστησαν τὸ ἐμπόριον ὡς ἐπισήμην. Ἡ ἐφεξῆς συνοπτικὴ ἐκθεσις εἶναι ἱκανὴ εἰς σαφήνειαν τῶν λεγομένων ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ περὶ τοῦ ἐμπορίου.

Τὸ ἐμπόριον ἔχει βοηθητικὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ τρόπους βοηθητικούς· θεωροῦνται δὲ εἰς αὐτὸ ὕλη, τόπος, τρόπος τῆς ἐνεργείας, καὶ πρόσωπα.

Α. Διαιρέσις τοῦ ἐμπορίου.

α. ὡς ἐκ τῆς Ἰλῆς διαιρεῖται

αα. εἰς Ἐμπόριον Προϊόντων, γινόμενον εἰς ἀνεργάτων προϊόντων, τὰ ὅποια ἢ ἐτοιμαζόμενα εἰς

τὸ νὰ διαρκέσῃ καιρὸν πολὺν, ἢ προσεργάζοντα·
κατὰ τὸ δέον εἰς χρῆσιν ἄλλων τεχνῶν.

αβ. Ἐμπόριον Ἀποικίου (κολονιάλε), τὸ ὅποιον
ἐνεργεῖ ἐν τι ἔθνος μετὰς ἀπεχούσας αὐτοῦ ἀποι-
κίας, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι ἐτοιμάζουσι τὰ προϊόντα,
καὶ ὑπόκεινται εἰς ἐκεῖνο τὸ ἔθνος. Αἱ ἀποικίαι αὗται
προσφέρουσιν εἰς τὰς αὐτῶν Μητροπόλεις προϊ-
όντα τοιαῦτα, τὰ ὅποια ἐκεῖναι δὲν παράγουσι. Αἱ
ἐμπορικαὶ ἀποικίαι εἶναι ἐφεύρεμα τῶν νεωτέρων
αἰώνων, καὶ διαφέρει προφανῶς τῶν παλαιῶν ἀ-
ποικιῶν.

αγ. Ἐμπόριον Τεχνικῶν Προϊόντων, ἐ-
νεργούμενον μετ' ἑργόχειρα τῆς προσεργασίας, καὶ τῆς
ἐπεξεργασίας.

αδ. Ἐμπόριον Νομισματικόν, καὶ Καταλα-
λακτικόν, γινόμενον, μέρος μὲν δι' ἀσήμου χρυ-
σίου καὶ ἀργυρίου· μέρος δὲ διὰ νομισμάτων χρυσῶν,
ἀργυρῶν καὶ χαρτίνων. Ὁ ἐμπορευόμενος ἐντὸς
μόνον τινὸς πόλεως, διὰ τῆς καταλλαγῆς τῶν τυ-
χόντων νομισμάτων, ὀνομάζεται Ἀργυραμοι-
βὸς, ἢ Κόλλυβιστής (σαράφης)· ὁ δὲ ἐμ-
πορευόμενος διὰ νομισμάτων παντοδαπῶν εἰς τόπους
διαφόρους, λέγεται Τραπεζίτης (Παγκέρος).
Ἡ εὐρισκομένη διαφορὰ εἰς τὴν νομισματικὴν ἀνα-
λογίαν τῶν διαφόρων πολιτειῶν, ἐγένησε τὸ νομι-
σματικὸν ἐμπόριον, τὸ ὅποιον χρειάζεται ἀκριβῆ λο-
γαριασμόν. Ἡ Καταλλαγή (κάμβιον, καὶ
κοῦρσον) προκύπτει ἐκ τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον

χρείας τῶν νομισμάτων τινὸς πολιτείας, καὶ ὀνομάζεται Ἴσος ἄσιος (ἄλπαρε), ὅταν καταλλάσσονται δύο εἶδη νομισμάτων ἀναλόγως μὲ τὸ μέτρον τοῦ ἐμπεριεχομένου εἰς αὐτὰ ἀργυρίου· ἢ δὲ διδομένη νομισματικὴ ποσότης, εἰς ἐξίσωσιν τοῦ κατωτέρου νομίματος μὲ τὸ καλῆτερον, λέγεται **Πρόσθεμα** (ἄτζιο, μπάσι)· τὸ πρόσθεμα ὅμως τοῦτο γίνεται συνήθως καὶ εἰς πᾶν εἶδος νομισματικῆς ληψεθοσίας. Τὸ Καταλλακτικὸν ἐμπόριον καταγίνεται εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς τῶν καταλλακτικῶν γραμμάτων (καμβιάλων), καὶ πάντῃ τὰ αὐτὰ σχεδὸν συμβεβηκότα. Ἡ καταλλαγή (τὸ κάμβιον) τῶν καταλλακτικῶν γραμμάτων γίνεται κατὰ τὰς χρείας, καὶ πρέπει ὁ ἔμπορος νὰ ἦναι εἰδήμων εἰς τὸ νὰ λογαριάσῃ ὀρθῶς τὰ διδόμενα χρήματα, διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ καταλλακτικοῦ γραμματος, καὶ τὰ δι' αὐτοῦ ληφθησόμενα χρήματα. Τὰ αὐτὰ γίνονται καὶ εἰς τὴν καταλλαγήν τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ χαρτίνων νομισμάτων.

β. Ὡς δὲ ἐκ τοῦ Τόπου, ἦται

βα. πόθεν φέρονται αἱπραγματεῖται, καὶ ποῦ σέλλονται, διαίρεται τὸ ἐμπόριον

1. εἰς Ἐσωτερικόν, τὸ ὅποιον ἐνεργεῖται δι' ἐντοπίων προϊόντων, διαπανωμένων ἐντὸς τῆς πολιτείας, καὶ μὴ ἐκφερομένων·

2. εἰς Ἐξωτερικόν Ἐμπόριον, γινόμενον διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ξένων προϊόντων, καὶ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ἐντοπίων·

3. εἰς Διάμεσον Ἐμπόριον, ἐνεργούμενον διὰ πραγματειῶν, φερομένων ἀπὸ τόπων ξένων, καὶ πωλουμένων εἰς τόπους ξένους. Τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ ἐμπορίου ἀποκατέστη πρῶτον τοὺς ἀρχαίους αἰῶνας τὸ μέγιστον, καὶ εἶναι καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἀναγκαῖον, ἵνα συντηρηθῆται σῶον τὸ μεταξὺ τῶν ἀπομακρυσμένων ἐθνῶν ἐμπόριον. Ὅσοι δέχονται πραγματείας δὲ αὐτοῦ τοῦ ἐμπορίου, λαμβάνουσι αὐτὰς ἀπὸ δευτέρας, ἢ τρίτης χειρός. Ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο δὲν πρίνεται ἐπωφελές· ἀγωνίζονται, οἱ μὲν ἀγορασαὶ νὰ λαμβάνωσι τὰς πραγματείας ἀπὸ τοὺς παράγοντας αὐτάς· οἱ δὲ πωληταὶ νὰ τὰς πωλῶσι πρὸς τοὺς μεταχειριζομένους αὐτάς. Λέγεται λοιπὸν τὸ ἀπὸ πρώτης χειρός ἐμπόριον **Εὐθές· τὸ δὲ ἀπὸ δευτέρας **Πλάγιον**. Τὸ διάμεσον ἐμπόριον διαιρεῖται εἰς κλάδους τρεῖς·**

3α. εἰς Οἰκετον Ἐμπόριον, τὸ ὅποτον ἐνεργεῖ ὁ ἔμπορος προσωπικῶς διὰ τῶν πραγματειῶν του, καὶ εἶναι τὸ ἀληθές διάμεσον ἐμπόριον·

3β. εἰς Ἐπιτακτικὸν Ἐμπόριον (κομμισιόνε), τὸ ὅποτον ἐνεργεῖ ὁ ἔμπορος ἐκ διαταγῆς ἄλλων ἐμπύρων, ἀγοράζων καὶ πωλῶν πραγματείας εἰς λογαριασμὸν αὐτῶν·

3γ. εἰς Ἀποσαλματικὸν Ἐμπόριον (σπεδιτσιόνε), τὸ ὅποτον καταγίνεται μόνον εἰς τὴν ἀποσολὴν τῶν διερχομένων ξένων πραγματειῶν.

Τούτο λοιπόν προϋποθέτει τὸ Διαβατικὸν Ἐμπόριον.

ββ. Ὁ δὲ τόπος, καθ' ὃν ἐνεργεῖται τὸ ἐμπόριον, λέγεται κοινῶς Ἐμπορεῖον, καὶ εἶναι διπλοῦς ὅθεν ὁ μὲν λέγεται

1. Ἐμπορικὴ Καταθήκη, ὅπου συναθροίζονται πάντα τὰ φυσικὰ καὶ τεχνικὰ προϊόντα τῶν περικειμένων τόπων, ἵνα μετακομισθῶσιν ἐκεῖθεν εἰς ἄλλους ἀπωτέρους τόπους, ἢ ἵνα ἔλθωσιν ἄλλοθεν ἀγορασαὶ αὐτῶν, χωρὶς γὰρ γίνεται ἐμπόριον ἐκτενὲς μὲ προϊόντα ξένα. Ὁ δὲ ἕτερος τόπος ὀνομάζεται.

2. Ἐμπορικὴ Ἀγορὰ, ὅπου φερόμεναι παντοδαπεῖς ξένα πραγματεῖαι, διαδίδονται ἐκεῖθεν εἰς τοὺς περικειμένους τόπους, καὶ ἔθιν ἐξέρχονται τὰ προϊόντα τῶν αὐτῶν τόπων. Αἱ μεγάλας ἐμπορικαὶ ἀγοραὶ ἀκμάζουσι μάλιστα, ὅταν ὑποστηρίζωνται ὑπὸ τῆς εὐνομίας, καὶ ἔχωσι θέσιν ἀρμοδίαν διὰ τὸ ἐμπόριον, ἥτοι ὅταν εὐρίσκωνται ἐπὶ τόπον, καθ' ὃν ἐνώνεται ἡ θαλάσσιος ναυτιλία μὲ τὴν ποταμίαν.

γ. Ὡς ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας, διὰ τῆς ὁποίας γίνεται τὸ ἐμπόριον, διαίρεται

γα. εἰς Ἐμπόριον Ἐνεργητικόν, τὸ ὅποτον ἐνεργεῖ ὁ ἔμπορος μὲ τοὺς ξένους, φέρων μόνος πρὸς αὐτοὺς τὰς πραγματείας του, καὶ ἀγοράζων μόνος τὰς πραγματείας αὐτῶν· καὶ εἰς

γβ. Ἐμπόριον Παθητικόν. Τούτο θεωρεῖται

ὡς πρὸς τοὺς ἐντοπίους, οἱ ὅποιοι δέχονται ξένους ἐμπόρους, καὶ τὰς πραγματείας αὐτῶν, καὶ πωλοῦσι πρὸς αὐτοὺς τὰς πραγματείας των. Τὸ μὲν ἐνεργητικὸν ἐμπόριον ὑπολαμβάνεται ὡς ἐπωρελές· διότι λαμβάνει ὁ ἔμπορος χρήματα ἀπὸ ξένους διὰ τὰς πραγματείας του· τὸ δὲ παθητικὸν ἐξηγεῖται ὡς ἐπιζήμιον (τὸ ὅποιον δὲν ἀληθεύει πάντοτε)· διότι τὸ ἔθνος ἀγοράζει μὲ χρήματα ξένας πραγματείας. Ἐντεῦθεν ἐδοκίμασαν τινὲς νὰ συμπεράνωσι, ὡς ἐκ τῆς ἐμπορικῆς Ζυγοσαθμίας (μπιλάντσο) τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων πραγματειῶν, ἂν ἔντε ἔθνος κερδίζη, ἢ ζημιώνεται διὰ τοῦ ἐμπορίου. Ἄλλ' ἢ τοιαύτη ἐμπορικὴ ζυγοσαθμία δὲν δύναται νὰ ἀθροισθῇ ὅπως οὐν ἀκριβῶς, οὔτε ἐκ τῶν τελωνικῶν καταλόγων τῆς ἐκφορᾶς καὶ εἰσφορᾶς, οὔτε ἐξ ἄλλης τινὸς πηγῆς *).

δ. Τὰ δὲ ἐμπορευόμενα Πρόσωπα ἔχουσιν οὕτως·

δα. ἢ Ἐμπορεύεται εἰς Μόνος,

δβ. ἢ δύο, ἢ καὶ πλείυτεροι Ἐταιρικῶς, καταβάλλοντες ἕκαστος τὸ οἰκεῖον κεφάλαιον. Οἱ ἐνωμένοι οὗτοι ὀνομάζονται Ἐταῖροι, ἢ σύντροφοι· ἢ δὲ ἔνωσις, Ἐταιρία, ἢ συντροφία.

*) Ἐνεργητικὸν ἐμπόριον λέγεται κρητέρον, ὅταν ὁ ἔμπορος φέρῃ μόνος τεχνικὰ προϊόντα εἰς τόπον ξένον, καὶ λαμβάνει ἐκεῖθεν φυσικὰ προϊόντα. Παθητικὸν δὲ, ὅταν ὁ τόπος ἀγοράζη τεχνικὰ προϊόντα, καὶ πωλῇ φυσικά.

Ἐνίοτε γίνεται μία τις ἑταιρία μόνον διὰ τινὰς ἐμπορικὰς προσκαίρους πράξεις.

δγ. ἢ συνισθῶνται Δημόσιαι Ἐμπορικαὶ Ἐταιρίαι, διὰ δημοσίου ἑταιρικοῦ γράμματος (συντροφικοῦ), προσατευόμεναι καὶ βοηθούμεναι ὑπὸ τῆς διοικήσεως. Αὗται ἐνεργοῦσι διὰ τοῦ συναθροισζομένου ἀπὸ τούτων ἑταίρους Κεφαλαίου ἐν τῷ ὀρισμένῳ εἶδος ἐμπορίου, καὶ ἐπὶ τόπον ὀρισμένον. Τὸ διοριζόμενον αὐτῶν κεφάλαιον διαίρεται εἰς μεγάλας ἰσομεγεθεῖς ποσότητας, διὰ τὴν καταβολὴν τῶν ὁποίων γίνονται γράμματα ἀποδεικτικὰ (ἄκτια). Ὅστις θέλη, δύναται να καταβάλλῃ τινὰς τῶν ἰσομεγεθῶν ποσοτήτων εἰς τὸ κοινὸν κεφάλαιον, καὶ να λάβῃ τοσαῦτα ἀποδεικτικὰ γράμματα, τὰ ὅποια ἔχει ἔπειτα τὴν ἐξουσίαν να πωλῇ, πρὸς ὅποιον θέλη, καὶ πολλὰκις καὶ πρὸς ξένους· πρέπει ὁμοίως να σημειώ- νεται τὸ ὄνομα τοῦ ἀγορασοῦ αὐτῶν εἰς τὸ βιβλίον τῆς ἑταιρίας. Μόνον οἱ ἔφοροι τῆς ἑταιρίας, οἱ ἐμπιστευόμενοι τὴν κυβέρνησιν αὐτῆς, πρέπει να ἦναι εἰδήμονες τοῦ ἐμπορικοῦ ἐπαγγέλματος· ὅθεν καὶ ἐνέχονται εἰς ὀρισμένα τινὰ μέρη τοῦ κεφαλαίου. Τὸ γινόμενον κέρδος διανέμεται ἐτησίως, ἢ ἀνα ἕξ μῆνας, κατ' ἀναλογίαν, πρὸς τοὺς ἔχοντας ἀποδεικτικὰ καταβολῆς. Τὸ κέρδος δὲν γίνεται πάντοτε τὸ αὐτό· ὅθεν καὶ ἡ τιμὴ τῶν ἀποδεικτικῶν γραμμάτων γίνεται ἐνίοτε μεγάλη, καὶ ἄλλοτε μικρά. Αἷ τιαῦται δημόσιαι

εταιρίαι επενοήθησαν εις εκτέλεσιν τοιούτων επιχειρημάτων, τὰ ὅποια εἰς μόνος ἔμπορος, ἢ καὶ μία μικρὰ ἐμπορικὴ ἐταιρία, εὐδὺν δύνανται νὰ ἐκτελέσωσι κατὰ τὸ θέον, ἢ καὶ παντάπασι· διὰ τοῦτο αὐταὶ συνισῶνται κατ' ἐξοχὴν διὰ τὸ ἐμπόριον τῶν Ἰνδιῶν. Αὐταὶ αἱ ἐταιρίαι συνισῶσι, καὶ ἐξουσιάζουσι εἰς τόπους ἀπόντας καταθέκας, ἤτοι οἰκοδομὰς τοιαύτας, ὅπου διατρέθουσι οἱ ὑπουργοὶ αὐτῶν, καὶ ἐναποταμιεύουσι τὰς πραγματείας. Ἄλλου δὲ ἐξουσιάζουσι τόπους καὶ λαοὺς, τοὺς ὁποίους οἰκειοποιήθησαν διὰ τῆς ἀγορᾶς, ἢ διὰ πολέμου, ἢ δι' ἀποικιῶν. Συνισῶνται πρὸς τοῦτοις καὶ ἄλλαι τινὲς δημόσιαι ἐμπορικαὶ ἐταιρίαι, εἰς οἰκονομίαν τῶν πολλῶν ἐξόδων, τῶν γινομένων ἀφείκτως εἰς τινὰ εἶδη πραγματειῶν· ὅθεν καὶ ἀπολαμβάνουσι μόνον τὰ τῆς ἐταιρίας μέλη τὴν ἐξ αὐτῶν ὠφέλειαν· δύναται ὁμως ἕκαστος τῶν ἐταίρων νὰ ἐμπορεύεται ἐλευθέρως καὶ κατ' ἴδιον.

B. Τὰ δὲ Βοηθητικὰ Ἐπιτηδεύματα τοῦ ἐμπορίου εἶναι.

α. Ἡ Ναυτιλία, ἣτις διαιρεῖται εἰς Θαλάσσιον, καὶ ποταμίαν.

αα. Διὰ τὴν Θαλάσσιον ναυτιλίαν οἰκοδομοῦνται κατὰ τὰ Ναυπηγεῖα καράβια, τῶν ὁποίων τὸ ἐμβαδὸν διορίζουσι μὲ καντάρια, ὑποθέτοντες, ὅτι 10 καντάρια γεμίζουσι 21 κυβικοὺς πόδας τοῦ ἐμβαδοῦ. Ἐνίοτε εἰς ἔμπορος ἔχει ἴδιον ἐμ-

πορικόν καράβιον εἰς χρήσιν του· ἢ εἰς ἔμπορος, ἢ καὶ πλειότεροι, ἢ ναῦται τινὲς ἔχουσιν ἐν τοιούτον καράβιον, εἰς τὸ ὅποιον διορίζουσι μισθωτὸν κυβερνήτην, ὅστις ναυλῶνει τὸ καράβιον εἰς ἓνα, ἢ πολλοὺς ἔμπορους, καὶ ταξειδεύει εἰς τόπους εἰσφορῶν· τὸ δὲ γινόμενον κέρδος ἐκ τοῦ ναύλου ἀποδίδει πρὸς τοὺς κτήτορας τοῦ καραβίου.

Πολλάκις ὅμως μὴ ἐπιτυχαίνων ὁ κυβερνήτης φορτίου, ἢ καὶ ὀλιγώτερον τοῦ θέοντος, ἀναπληροῖ τὴν ἔλλειψιν μὲ ἔρμαν (σαβούραν), καὶ ταξειδεύει, ὅπου ἐλπίζει νὰ ναυλωθῇ.

ββ. Ἡ ἐπὶ τοὺς Ποταμοὺς Ναυτιλία δὲν γίνεται εὐθὺς κατὰ τὰς ἐκβολὰς παντὸς ποταμοῦ· ἀναπλείουσιν ὅμως τὰ θαλάσσια καράβια πολλοὺς ποταμοὺς, ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν μέχρι τινὸς διαστήματος. Ἡ ποταμῖα ναυτιλία γίνεται, καθ' ὃ μέρος ὁ ποταμὸς δύναται νὰ βασιάζῃ φορτωμένα καράβια, τὰ ὅποια οἰκοδομοῦνται, καὶ συσκευάζονται, ὅχι καθὼς τὰ θαλάσσια καράβια· ἀλλὰ μὲ τρόπον κατάλληλου εἰς τὰ τῶν ποταμῶν ἰδιώματα. Τὰ ποτάμια καράβια, ὅταν ἀναπλέωσι τὸν ποταμὸν, σύρονται σχεδὸν πάντοτε ὑπὸ ἵππων· τοῦτο δὲ ἐλαττώνει τὴν ὠφέλειαν τοῦ ποταμοῦ, εἰάν ἦναι πολὺ ὀρμητικὸς. Ὁ ἀβαθὺς ποταμὸς γίνεται πλευσὸς, ὅταν καθαρισθῇ ἢ τάρφος αὐτοῦ, καὶ τεθῶσιν εἰς αὐτὸν κλειθρα, ἐμποδίζοντα τὴν τοῦ νεροῦ ῥοήν. Διδιώρυγες ὅμως, ἢ μᾶλλον οἱ χειροποίητοι ποτα-

μοὶ εἶναι πολὺ ὠφελιμώτεροι· διότι τὰ νερά αὐ-
τῶν συνεχόμενα ὑπὸ διθύρων κλείθρων, πλέου-
ται ἀκωλύτως ὑπὸ τῶν παραβίων εἰς τὰ ἄνω καὶ
κάτω. Διὰ τῶν διώρυγῶν τούτων ἐνώνεται εἰς
τις πλευσῶς ποταμὸς μὲ ἕτερον, ἢ μὲ τὴν θά-
λασσαν· ἢ ἐν μέρος τῆς θαλάσσης μὲ ἄλλο.
Διὰ τὰς διώρυγας οἰκοδομοῦσι συνήθως ἰδιαίτε-
ρόν τι εἶδος πλοίου.

β. Οἱ Ἀγωγιάται τῆς ξηρᾶς, οἱ μετακομίζοντες
τὰς πραγματείας εἰς τόπους διαφόρους μὲ ἀμάξας,
καὶ μὲ διάφορα φορτηγὰ κτήνη. Κατὰ τοὺς εὐνο-
μουμένους τόπους διορθώνονται πάντοτε αἱ δημόσιαι
ὁδοί, καθὼς καὶ πολλοὶ ποταμοὶ καὶ διώρυγες, εἰς
εὐκολίαν τοῦ ἐμπορίου.

Γ. Τρόποι δὲ Βοηθητικοὶ τοῦ ἐμπορίου εἶναι.

α. Αἱ Πανηγύρεις. Αὗται συνεστήθησαν, ἵνα συ-
νέρχωνται μακρόθεν, κατὰ καιροὺς ὀρισμένους, πολ-
λοὶ ἀγορασαὶ καὶ πωληταί, μὲ πραγματείας παν-
τοδαπεῖς. Τοὺς ἀρχαιοτέρους αἰῶνας ἐβοήθουν κυ-
ρίως αἱ πανηγύρεις τὸ διάμεσον ἐμπόριον· κατήν-
τησαν ὅμως εἰς πτώσιν, ἀφ' οὗ αἱ μεταγενέστεροι ἐ-
τελειοποίησαν τὸ ἐμπόριον, καὶ ἐβεβαίωσαν μάλ-
λον τὴν κοινὴν ἡσυχίαν.

**β. Ἡ χρῆσις τῶν Καταλλακτικῶν Γραμμά-
των (καμβιάλων).** Ταῦτα εἶναι ἐφεύρεμα ἀξιο-
λογώτατον, καὶ διὰ τὸ ἐμπόριον, καὶ διὰ τὴν κοι-
νὴν ἡσυχίαν· διότι δι' αὐτῶν δύναται, ὅστις θέλη,
να ἀποδώσῃ τὸ χρεὸς τοῦ πρὸς τὸν ἀπόντα δανειστήν

αυτοῦ, καὶ νὰ λάβῃ τὸ δάνειον παρὰ τοῦ ἀπόντος
 χρεώσου, χωρὶς νὰ ὑπόκηται εἰς τὰ ἔξοδα καὶ τοὺς
 κινδύνους, τὰ συμβαίνοντα εἰς τὰς χρηματικὰς ἐπι-
 σολάς· διότι ὁ δανειστὴς καὶ ὁ χρεώσης καταλάσ-
 σουσι πρὸς ἀλλήλους τὰς χρείας καὶ τὰ χρεῖα των
 ἐφ' ἐνὸς τόπου, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ἀμφοτέρω εἰς τό-
 που ἄλλον. Διὰ τὴν γινομένην λοιπὸν καταλλαγὴν
 τῶν χρεῶν ὠνομάσθη καὶ τὸ γράμμα καταλλακτι-
 κόν, καὶ κοινότερον συναλλαγματικόν (καμβιάλι).
 Ἐν Καταλλακτικῷ γράμμα εἶναι ἀπόδειξις
 ἔγγραφος τινὸς ποσότητος χρημάτων, τὰ ὁποῖα δι-
 δει εἰς πρὸς ἕτερον εἰς τόπον τινὰ, ἵνα τὰ ἀποδώσῃ
 εἰς ἄλλον τόπον τρίτος τις πρὸς τέταρτον. Εἰς ἓνα
 λοιπὸν καταλλακτικὸν ἐμπεριέχονται τέσσαρα πρό-
 σωπα· 1) ὁ ἀγοραστὴς τοῦ καταλλακτικοῦ, ὅστις
 τὸ ἀγοράζει, ἵνα εἰσάξῃ χρήματα (ρίμεττάρη),
 ἤτοι ἵνα πληρώσῃ δι' αὐτοῦ εἰς τόπον ἄλλον, τὸν
 ὠνομασθέντα δανειστὴν αὐτοῦ ἐν τῷ καταλλακτικῷ·
 ὅθεν λέγεται Εἰσαγωγὸς (ρίμεττάντις). 2) ὁ
 πωλητὴς τοῦ καταλλακτικοῦ, ὅστις ὡς δανειστὴς ἔχῃ
 τὸ δίκαιον νὰ εἰσάξῃ χρήματα (τράρη), ἤτοι ἵνα
 διατάξῃ τὸν ἀπόντα χρεώσῃν του, νὰ ἀποδώσῃ τὸ
 χρεῖος κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ ἀγοράσαντος τὸ κα-
 ταλλακτικόν· ὅθεν λέγεται Ἐξαγωγὸς (τραίν-
 τις). 3) ὁ δανειστὴς τοῦ ἀγοραστοῦ, ὅστις διατάτ-
 τεται νὰ λάβῃ τὸ ὀφειλόμενον χρεῖος, καὶ χρεωστὴ
 νὰ ἐμφανίσῃ (πρεζεντάρη) εὐθὺς τὸ ληφθὲν κα-
 ταλλακτικόν πρὸς τὸν χρεώσῃν, εἰς Ἰποδοχὴν

(ἀτσετατσιόνε) αὐτοῦ· ὅθεν λέγεται Ἐμφανι-
 σῆς (Πρεξεντάντες)· 4) ἡ χρεώσης τοῦ πωλητοῦ,
 ὅστις τότε κηρύττεται χρεώσης τῶν ἐν τῷ καταλλα-
 κτικῷ χρημάτων, ἀφ' οὗ πρῶτον ὑποδεχθῆ (ἀ-
 τσετάρη) ἐνυπογράφως τὸ καταλλακτικὸν γράμμα·
 ὅθεν λέγεται ὑποδοχεύς (τρασιάτος), καὶ χρεω-
 σεῖ νὰ ἀποδώσῃ τὰ ἐν τῷ καταλλακτικῷ χρήματα,
 κατὰ τὴν διαλαμβανομένην εἰς αὐτὸ διορίαν. Ἐν
 τῷ καταλλακτικῷ ὅμως ἀναφέρεται μόνον τὸ ὄνομα
 τοῦ πρῶτου, τοῦ δευτέρου, καὶ τοῦ τετάρτου· τὸ
 δὲ ὄνομα τοῦ τρίτου γράφεται ἐπὶ τὴν ἐπομένην
 σελίδα τοῦ καταλλακτικοῦ διὰ βραχυλογίας, καθ'
 ἣν ὁ πρῶτος διατάττει νὰ ἀποδῶθῃ τὸ δίκαιόν του
 πρὸς τὸν τρίτον. Οὗτος δὲ ὁ τρίτος, εἰς τὸ κα-
 ταλλακτικὸν εἶναι σημεσιωμένον τὸ, εἰς τὴν Δια-
 ταγὴν (ὀρδινίαν)· δύναται νὰ ἀναθέσῃ τὸ δίκαιόν
 του εἰς ἄλλον τινὰ διὰ Γύρου νέου· ἢ ἂν θέλῃ,
 πωλῆ πάλιν πρὸς ἄλλον τινὰ τὸ καταλλακτικόν,
 ἀποδίδων τόπον τινὰ εὐλογον, διὰ τὸν λειπόμενον
 καιρὸν μέχρι τῆς διορίας, καὶ οὕτως ἐφεξῆς. Ὁ
 ἔχων τὸν τελευταῖον γύρον, λαμβάνει τὰ χρήματα
 κατὰ τὴν διορίαν, παρὰ τοῦ ὑποδεχθέντος τὸ κα-
 ταλλακτικόν. Ὁ εισαγωγὸς δύναται νὰ γενῆ ἐν
 ταυτῷ καὶ ἐξαγωγός· εἰς ἄλλον τινὰ τό-
 πον ἕνα χρεώσῃ, καὶ ἕνα δανεισθῆν. Ἐπειδὴ εἰς
 τὸ ἐμπόριον τῶν καταλλακτικῶν γραμμάτων συμ-
 βαίνουν πολλὰ περιπλέγματα· διὰ τοῦτο πάντα
 σχεδὸν ἐμπορικὴ πολιτεία ἔχει περὶ αὐτοῦ νόμους

αύστηροτάτους· ὥστε καταψηφίζουσι πώλησιν τῶν ὑπαρχόντων τοῦ κηρυχθέντος πρώτου χρεώσου τοῦ καταλλακτικοῦ, ἐὰν ἀρνηται τὴν ἀπόδοσιν τῆς διαλαμβανομένης εἰς αὐτὸ ποσότητος τῶν χρημάτων· διότι αὐτὰ δὲν νομίζονται ὡς δάνεια, ἀλλ' ὡς ἐνέχειρον. Τῶν καταλλακτικῶν γραμμάτων ἢ **Καταλλαγῆ** (κάρβιον, ἢ κούρτου), ἢ μεταξὺ δύο ἐμπορικῶν τόπων, συμβαίνει, ὅταν εἶναι χρεία νὰ γενῆ καταλλαγῆ χρημάτων ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἄλλον τόπον. Εἶναι λοιπὸν πρόληψις τὸ νὰ συμπεραίνῃ τις κέρδος, ἢ ζημίαν τοῦ ἐνὸς, ἢ τοῦ ἄλλου τόπου ἐκ τῆς τῶν καταλλακτικῶν γραμμάτων καταλλαγῆς· διότι ὅ,τι ζημιώνεται εἰς ἓνα τόπον ὁ εἰσαγωγὸς, τὸ κερδίζει ὁ ἐξαγωγὸς· καὶ ὅ,τι ζημιώνεται εἰς ἄλλον τόπον ὁ ἐξαγωγὸς, τὸ κερδίζει ὁ εἰσαγωγὸς· σφάλλει ἄρα, ὅστις ἐκλαμβάνῃ τὴν καταλλαγῆν τῶν καταλλακτικῶν γραμμάτων ὡς εἰσόδον τοῦ ἐμπορίου. Αἱ λεγόμεναι **Ὁμολογίαι** διαφέρουσι τῶν καταλλακτικῶν γραμμάτων· διότι αὐταὶ γίνονται διὰ χρήματα δανειζόμενα· ὅθεν ὑπογράφεται ὁ δανειζόμενος, καὶ ὑπόσχεται τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν ἐν καιρῷ διορισμένῳ· γυρίζονται ὅμως καὶ αὐταί· ἀλλ' ὅταν ὁ χρεώσης δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ἀποδώσῃ ἐν τῇ διορίᾳ τὸ δάνειον, ἀναδίδεται ἢ εἰορία. Τοιαῦται ὁμολογίαι γίνονται, διὰ τὰς ἀγοραζόμενας μὲ πίσωσιν πραγματείας.

γ. Αἱ **Τράπεζαι** (Πάγκοι). Αὐταὶ διατάττονται πολυτρόπως· διαιροῦνται ὅμως εἰς δύο κλάσεις, ἥτοι

εἰς ἐγκυκλίους τραπέζας (Γυροπάγκους), καὶ εἰς
 γραμματοδοτίδας (τσετολοπάγκους). Ἡ Ἐγκύ-
 κλιος Τράπεζα εἶναι χρηματοφυλάκιον τινὸς
 ἐμπορικῆς πόλεως, εἰς τὸ ὅποιον καταβάλλει πᾶς τις
 ἔμπορος, ὅσα χρήματα θέλη ὡς κεφάλαιον, καὶ
 γράφεται εἰς τὸ κατάσοιχον τῆς τραπέζης. Κανείς
 ἐν λαμβάνει ἐκεῖθεν τόκον διὰ τὰ καταβληθέντα
 χρήματα· δύναται ὅμως νὰ τὰ ἐπάρῃ ἐκεῖθεν ἐν
 παντὶ καιρῷ. Αὕτη ἡ οἰκονομία γίνεται μόνον εἰς
 εὐκολίαν τῆς χρηματικῆς διοσοληψίας τῶν ἐμπόρων
 τινὸς πόλεως, καὶ ἀπαλλάττει αὐτοὺς ἀπὸ τὸν κόπον
 τῆς ἐπαριθμήσεως τῶν χρημάτων· διότι ὅστις χρεω-
 σῆ τινὰ χρημάτων ποσότητα, καὶ ἔχη καταβολὴν
 κεφαλαίου εἰς τὴν ἐγκύκλιον τράπεζαν· δίδει πρὸς
 τὸν δανειστὴν αὐτοῦ ἔγγραφον τὴν χρεωσομένην
 ποσότητα· ὁ δὲ δανειστὴς ἐμφανίζων τὸ γράμμα τοῦ-
 το πρὸς τοὺς ἐφόρους τῆς ἐγκυκλίου τραπέζης, γρά-
 φεται εἰς τὸ κατάσοιχον τῆς τραπέζης ὡς κύριος τῆς
 ῥηθείσης ποσότητος· διότι τὴν ἀφαιροῦσιν εὐθὺς οἱ
 ἔφοροι ἀπὸ τὴν ληψοδοσίαν τοῦ πρώτου, καὶ τὴν
 προσθέτουσιν εἰς τὴν ληψοδοσίαν τοῦ δευτέρου. Αἱ
 δὲ Γραμματοδοτίδες Τράπεζαι ἐχει-
 ρίζουσι γραμματίδια ἰσότημα μὲ τὴν καταβαλλομέ-
 νην εἰς αὐτὰς χρηματικὴν ποσότητα. Τὰ δὲ γραμ-
 ματίδια ταῦτα περιφέρονται μετὰξὺ τῶν κατοίκων
 ὡς χρήματα πραγματικά, καὶ τιμᾶται ὁ ἔγγραφος
 χρηματικὸς ἀριθμὸς αὐτῶν ἐπίσης μὲ ἄλλον τοσοῦτον
 ἀριθμὸν χρημάτων, ἕως οὗ εἶναι βέβαιον, ὅτι πλη-

ρώνει αὐτὰ ἀπαραμειώτως ἢ τράπεζα. Αὕτη ὅμως ἐκδίδει συνήθως γραμματίδια ὑπὲρ τὴν καταβληθεῖσαν εἰς αὐτὴν χρηματικὴν ποσότητα, διὰ τῶν ὀφείλων ὠφελείται πολυτρόπως, ἤτοι δανίζει μετὰ τόκου, ἀγοράζει καταλλακτικὰ γράμματα, ἐμπορεύεται μὲ χρυσὰ καὶ ἀργυρὰ νομίσματα κ. τ. Τὰ δὲ γινόμενα διὰ τούτων κέρδη ἀνήκουσιν εἰς τοὺς κτήτορας τῶν ὁμολογιῶν τῆς τραπεζῆς (Παγκοσμιῶν). Οἱ κτήτορες οὗτοι εἶναι οἱ πρῶτοι συνίστερες τῆς τραπεζῆς· διότι αὐτοὶ καταβάλλουσιν εἰς αὐτὴν τὸ κεφάλαιον, καὶ λαμβάνει ἕκαστος ὁμολογίαν ἔγγραφον τῆς ὑπ' αὐτοῦ καταβληθείσης ποσότητος. Αἱ Τραπεζικαὶ λοιπὸν Ὁμολογίαι διαφέρουσι παντάπασι τῶν τραπεζικῶν γραμματιδίων, καθὼς διαφέρουσι καὶ οἱ κτήτορες τῶν ὁμολογιῶν ἀπὸ τοὺς κτήτορας τῶν γραμματιδίων· διότι οἱ μὲν πρῶτοι εἶναι οἱ γνήσιοι κύριοι τῆς τραπεζῆς, καὶ ἀπολαμβάνουσι τὰ κέρδη αὐτῆς ἀναλόγως· οἱ δὲ τῶν γραμματιδίων κτήτορες ἔχουσι νὰ λάβωσι μόνον τὴν τιμὴν αὐτῶν παρὰ τῆς τραπεζῆς, χωρὶς ἄλλην τινὰ ὠφέλειαν. Πρὸς τούτοις οἱ πρῶτοι ἐκλέγουσι καὶ τοὺς τῆς τραπεζῆς Ἐφόρους. Διὰ τῆς ἐλευθέρως καὶ ἀκόπου περιφορᾶς τῶν τραπεζικῶν γραμματιδίων, ἐκτείνεται ἡ ἐνέργεια τῆς τραπεζῆς ἐπὶ πᾶσαν τὴν πολιτείαν, καὶ πολλάκις καὶ ἐκτὸς τῶν ὁρίων αὐτῆς. Καὶ αἱ δύο ὅμως οἰκονομίαι αὗται ἐπιτηροῦνται ὑπὸ τῆς διοικήσεως. — Αἱ λεγόμεναι Δανειακαὶ Τράπεζαι συνισθῶνται μόνον χάριν τῶν πενήτων

πολιτῶν, αἱ ὁποῖαι ἐανέλθονται ἐκείθεν χρήματα δι' ἐνεχείρου, ἀποδίδοντες μικρὸν τινα τόκον.

Δ. Τὰ δὲ Ἐμπόδια τοῦ ἐμπορίου εἶναι·

α. Τὰ τῶν Ἀγορῶν Προνόμια, διὰ τῶν ὁποίων ἀπαγορεύεται μέχρι τινὸς καιροῦ ἢ ἄμεσος διάβασις τῶν φερομένων πραγματειῶν, εἰς τινὰς προνενομισμένας ἀγορὰς τῆς Εὐρώπης· ὅθεν ἐναποτίθενται ἐπεὶ ἀφεύκτως αἱ διερχόμεναι πραγματεῖαι, καὶ πωλοῦνται τινὰ ὀρισμένον καιρὸν πρὸς τοὺς ἐντοπίους ἐμπόρους.

β. Οἱ Βαρεῖς Τελωνικοὶ Φόροι, αἱ διδόμενοι διὰ τὰς εἰσφερομένας, ἐκφερομένας, καὶ διερχόμενας πραγματείας, ἐπίσης διὰ ξηρᾶς, διὰ θαλάσσης, καὶ διὰ ποταμῶν. Ὁ Τελωνικὸς Πίναξ (ἡ ταρίφα) διορίζει τὸν νόμιμον φόρον δι' ἕκαστον εἶδος τῶν πραγματειῶν.

γ. Τὰ Ἐμπορικὰ Ἀπαγορεύματα, διὰ τῶν ὁποίων ἀπαγορεύεται διόλου τινῶν πραγματειῶν ἢ εἰσφορὰ, ἢ ἐκφορὰ, καὶ ἐνίοτε καὶ ἡ διάβασις. Τὰ τοιαῦτα ἀπαγορεύματα δὲν καταπιέζουσι τέσον τὸ ἐμπόριον, διὰ τῆς ἐλλείψεως τῶν ἀπηγορευμένων πραγματειῶν, ὅσον διὰ τῶν γινομένων φορτικῶν καὶ λεπτομερῶν ἐξετάσεων. — Οἱ βαρεῖς τελωνικοὶ φόροι, καὶ τὰ ἐμπορικὰ ἀπαγορεύματα ἐγένησαν ἐν τῷ νέῳ ἐμπόριον, τὸ Λαθραῖον, τὸ ὅποτον ἐνεργεῖται κατὰ τὰ σύνορα πασῶν σχεδὸν τῶν ἐμπορευομένων πολιτειῶν.

δ. Τὰ Μονοπώλια, ἢ προνόμια, τὰ διδόμενα

πρὸς τινὰς μερικοὺς ἐμπόρους, ἢ τινὰς ἐμπορικὰς ἐταιρίας, ἵνα ἐμπορεύωνται μόνοι αὐτοὶ ἐν τι εἶδος πραγματείας. Πολλάκις οἰκαιοποιεῖται καὶ αὕτη ἡ πολιτεία, ἢ ὁ διοικητὴς αὐτῆς ἐν τι τοιοῦτον μονοπώλιον, καὶ γίνεται μονοπώλης τιῶν πραγματειῶν.

§. 9.

Περὶ Νομισμάτων.

Ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ μέγα τοῦ ἐμπορίου ὄργανον εἶναι τὰ Νομίσματα, ἢ χρήματα, τὰ ὅποια ἐκλαμβάνονται ὡς μέτρον κοινὸν τῆς τιμῆς τῶν πωλουμένων πραγμάτων. Πάντα σχεδὸν τὰ ἐμπορευόμενα ἔθνη ἐδέχθησαν ὡς κοινὸν μέτρον τὰ πολυτίμα μέταλλα, τὸ χρυσεῖον καὶ τὸ ἀργύριον. Τὰ μέταλλα ταῦτα ἐργάζονται, καὶ διαίρουνται εἰς μικρὰ τμήματα, ὀρισμένα κατὰ τὴν ποιότητα καὶ τὴν βαρύτητα, καὶ ἐσφραγισμένα μὲ ὀρισμένα σημεῖα καὶ ἐπιγράμματα, μόνου ὑπὸ τὸ κῦρος καὶ τὴν ἐγγύησιν τῶν ἡγεμόνων, εἰς κοινήν πιστοποίησιν, καὶ τότε ὀνομάζονται Νομίσματα, ἢ Χρήματα. Τινὲς πολιτεῖαι κατασκευάζουσι καὶ ἐκ τοῦ χαλκοῦ Μικρὰ νομίσματα ὀλιγότιμα. Τούτων τῶν νομισμάτων διαφέρουσι τὰ μνημόνια ἢ μνημενομίσματα (αἱ μεδάλαιαι), τὰ ὅποια εἶναι εἰς χρῆσιν κοινήν, ἀλλ' εἰς μνήμην τινὸς συμβεβηκότος, ἢ εἰς βραβεῖον τῆς ἀξιοῦτος.

Τὸ ἀγνόν, ἢ γνήσιον χρυσεῖον καὶ ἀργύριον γίνονται ἀνεπιτήδεια εἰς τὰ νομίσματα· διότι ὡς ἀπαλὰ εἶναι εὐ-